

Bobo Stenson Trio - Serenity

Napsal Ing. Valdemar Navrátil

Friday, 07 November 2008

Bobo Stenson je známý švédský pianista a skladatel, narozený v roce 1944 a působící na evropské jazzové scéně od 60tých let minulého století, kdy si udělal jméno tím, že v začátcích své kariéry doprovázel jako host Gary Burtona, Sonny Rollinse nebo Stana Getze. Svě premiérové album jako kapelník vydal u společnosti ECM v roce 1971 a spolupráce s touto společností trvá dodnes, stejně jako s některými muzikanty, např. s bubeníkem Jonem Christensenem, saxofonisty Janem Garbarkem a Charlesem Lloydem, nebo kontrabasistou Andersem Jorminem.

Stensonův všestranný lyrický styl a mimořádná sešranost se spoluhráči po dlouhodobé spolupráci přinesly své ovoce v podobě trojnásobného ocenění švédskou Grammy. Poprvé to bylo v roce 1993 za album Reflections, dalšího ocenění se mu dostalo za nahrávku War Orphans v roce 1998 a dosud posledním oceněným albem bylo Serenity v roce 2000, které nyní předkládám k posouzení našim kritickým posluchačům.

V době jeho realizace se jednalo o zatím nejambicióznější společný projekt tria ve složení B.Stenson – piano, A.Jormin – kontrabas a J.Christensen – bicí. Právě bicí zde působí jako jakýsi stmelovací prvek, který udržuje rovnováhu mezi jednotlivými muzikanty při jejich prostorových improvizacích. Protože se jedná o 2CD, která obnášejí 19 kompozic a jejich celková délka se blíží 90 minutám, nebudu tentokrát pitvat každou samostatně, ale pokusím se shrnout je do určitých okruhů na základě jejich společných rysů.

Nuže tedy, v úvodu se připravme na svitu složenou ze 4 krátkých částí a nazvanou West Print, North Print, East Print a South Print, která začíná velmi ponurým zvukem piana, podmalovaným občas pouze úderem do bubnu, a přechází do momentální improvizace vyjádřené jednotlivými vysokými tóny klavíru s krásně hlubokou basou. Ve třetí části již hrají všichni aktéři „co je napadne“, avšak ne tak ponuře, a poslední úsek naopak působí vesele, především v podání basy a klavíru. Celá tato část připomíná éru free-jazzu a je poměrně náročná na vnímání posluchače. Naši čtenáři jsou zajisté natolik zkušení, že jim to zde, ani v dalších podobných pasážích nebude činit žádný problém.

Následují skladby jako např. Golden Rain, Der Pflaumenbaum nebo Die Nachtigall, ve kterých můžeme slyšet v titulní roli piano, hrající povědomé melodie v klidném tempu a vznášející se nad dlouhými, táhlými a velmi hlubokými tóny kontrabasu, který působí dostatečně barevně, ale i pevně a konturovaně. Perkuse zní jemně, ale čitelně a dostatečně kovově, většinou v pozadí a nenápadně, přesto drží vše pohromadě a tvoří dobrý základ. Dopady dřevěných paliček na činely i jejich doznívání je přímo fascinující, vše působí klidně a melodicky. Totéž platí pro El Mayor nebo T., kde se nově přidávají metličky a zvuk basy se mění na více bublající.

Další, řekl bych stěžejní oblast, tvoří skladby jako např. Simple and Sweet, Father World, Polska of Despair II a jiné, které jsou zvukovými lahůdkami a kde zní v samostatných pasážích a mistrovském podání A.Jormina samotný kontrabas, nebo to jsou sólové improvizace klavíru prolínající se celou skladbou, či velmi pestré bicí, které působí, jakoby reagovaly na momentální náladu při improvizaci ostatních. Typická je pak poklidná nálada ve které si každý nástroj hraje to svoje, přesto vše jako celek působí skvěle. Z některých tichých pasáží, např. kontrabasu, nás vytrhnou pouze občasné a nečekané výstřely strun do popředí. Aktéři jsou zhmotnělí v poslechové místnosti, podání jejich akustických nástrojů je vynikající, dostatečně pestré i barevné, s výbornou mikrodynamikou. To vše, včetně přesného zobrazení prostoru nám umožňuje vychutnat si také každý nástroj samostatně.

Pokud se chceme soustředit převážně na samostatné, jemné a přesné úderky dřevěných paliček do činelů a bubínků, poslouchat šustění metliček či cinkot zvonečků pouze občas podbarvený basou nebo pianem, nebo si užít jejich úchvatné pestrosti a důrazu, musíme soustředit svou pozornost na skladbičky jako jsou Sweet Pea a Rimbaud Gedicht.

Veselejší a rychlejší náladu přináší naopak Polska of Despair, kde basa s bicími působí ve výborné souhře jako jeden celek, piano se může více odvázat a podaří se mu vyprovokovat k malé exhibici i kontrabas, všichni se vyžívají ve veselé a optimistické atmosféře a projevují svou radost ze hry.

Bobo Stenson se svým triem byl v minulých letech jedním z nejzářivějších hostů na festivalech Bohemia Jazz Fest v ČR, na kolika projektech jiných muzikantů hostoval, to snad nebudeme ani počítat, ale za dobu své aktivní činnosti jich bylo určitě více než pět desítek. Protože toto album je poměrně dlouhé a obsahově náročné, doporučuji před jeho poslechem věnovat čas uvolnění a zklidnění mysli, následně pak soustředění a otevření sebe sama pouze pro vnímání jeho hudebního obsahu. Potom se poslech stane opravdovou lahůdkou pro všechny gurmány, umocněnou tím, že zvukové podání všech nástrojů je vynikající a jejich zobrazení v trojrozměrném prostoru rovněž. Věřím, že hudební náplň alba, na kterém toto trio dokázalo překročit svůj stín a předvedlo mistrovské jazzové dílo nejvyšší kvality, nikoho z našich čtenářů nezklame a že poskytne všem posluchačům mnoho příjemně strávených podzimních večerů.

HiFi – Hlasy 9/10